

УДК 636.32

ВОВНОВА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ФІЗИКО-МЕКАНІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ВОВНИ ЯРОК ЛІНІЙ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ ОТРИМАНИХ ВІД РІЗНИХ ТИПІВ ПІДБОРУ

Вовченко Б.О. - д.с.-г.н., професор, Херсонський ДАУ
Горб І.М. - Інститут тваринництва степових районів
імені М.Ф. Іванова «Асканія-Нова» - Національний науковий селекційно-
генетичний центр з вівчарства

Постановка проблеми. Сучасний стан галузі вітчизняного вівчарства в Україні потребує підвищення продуктивності та поліпшення її якості за рахунок перспективних і високопродуктивних порід, типів, ліній тварин [1, 2]. В племзаводі « Асканійське» Каховського району Херсонської області розводяться австралізовані лінії 224, 369, 517, 227, 375, 00,58 таврійського типу асканійської тонкорунної породи. З появою нових ліній овець важливим є вивчення їх поєднання та повторення найбільш ефективних варіантів у подальшій селекційно-племянній роботі, оскільки продуктивність тварин, одержаних від вдалого поєднання, підвищується на 10-15 %, порівняно із середніми показниками по стаду [3, 4, 5].

Завдання досліджень. Метою наших досліджень було проведення аналізу результатів поєднання ліній при розведенні таврійського типу асканійської тонкорунної породи та визначення найбільш перспективних з них для подальшого їх використання.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведені в племзаводі ДПДГ «Асканійське», лабораторіях тонкорунного вівчарства, вовнознавства та популяційної генетики Інституту тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова». Національного наукового селекційно-генетичного центру з вівчарства УААН Об'єктом досліджень були ярки ліній 224 (n=55), 517 (n=41), 227 (n=55), 375 (n=37), 369 (n=24), 0058 (n=25), одержані від внутрішньо лінійного та між лінійного типів підбору з урахуванням міцності конституції тварин, їх живої маси та вовнової продуктивності.

Вовнову продуктивність вивчено за показниками настригу немитої, митої вовни, виходом чистої вовни та коефіцієнтом вовновості

Фізико-механічні властивості вовни визначено за показниками: діаметр вовнових волокон; природна довжина вовни; міцність вовни.

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що у ярки всіх піддослідних груп 15- ти місячного віку була висока вовнова продуктивність. Більшу кількість немитої вовни мали ярки лінії 224-5,01 кг, що вище у порівнянні з лініями 369 та 1577 відповідно на 0,35 та 0,24 кг, або на 7,5т та 5,0% (P>0,95). Внутрішньолінійні ярки лінії 1577 мали вірогідну різницю у порівнянні з ровесниками ліній 224 та 369 за настригом немитої вовни, настригом митої вовни, виходом чистої вовни, коефіцієнтом вовновості (табл.1).

Ярки від внутрішньолінійного підбору за настригом немитої вовни перевершували показники ровесниць від міжлінійного на 0,43 кг, або на 9,3%

($P > 0,99$), за кількістю митої вовни - на 0,30 кг, або на 11,0% ($P > 0,99$), виходом митої вовни - на 1,7%, коефіцієнтом вовновості - на 8,9% ($P > 0,99$).

Аналіз даних фізико-механічних властивостей вовни показав, що за показниками тонини вовни, яка є головною технологічною ознакою, за якою переробляється вовна, вона була в межах 19,3...20,7 мкм.

Довжина вовни ярк лінії 1577 становила 13,6 см., що більше, ніж у ровесниць ліній 224 та 369 відповідно на 7,9 та 5,5% ($P > 0,95$). При внутрішньому та між лінійному підборі вірогідної різниці за довжиною вовни не встановлено, вона була відповідно -13, 0- 13,2 см, але слід відмітити тенденцію до збільшення довжини вовни у ярк внутрішньолінійного підбору 517x517 - 13,8 см.

Таблиця 1 -Вовнова продуктивність ярк, отриманих від різних типів підбору, $\bar{x} \pm Sx$

Тип підбору	n	Селекційні ознаки			
		жива маса, кг	довжина вовни, см	настриг немитої вовни, кг	настриг чистої вовни, кг
Внутрішньолінійний					
224x224	33	68,7±1,8	10,7±0,26	7,19±0,35	4,29±0,25
517x517	17	76,7±1,1	10,6±0,24	7,50±0,23	4,75±0,14
227x227	33	64,2±3,4	10,8±0,40	7,13±0,30	4,49±0,20
375x375	31	69,0±1,5	11,09±0,15	7,28±0,24	4,68±0,28
369 x369	35	62,0±2,4	11,09±0,39	7,21±0,19	4,60±0,04
58 x58	22	69,0±3,2	10,08±0,87	6,54±0,39	4,41±0,07
Міжлінійний					
224x369	33	68,0±0,1	11,1 ±0,23	6,95±0,19	4,36±0,17
517x22.7	15	65,1 ±14	10,5±0,22	6,80±0,36	3,99±0,21
375x224	31	64,5±2,6	11,0±0,27	7,15±0,28	4,08±0,08
369x375	36	70,7±1,7	11,2±0,37	7,40±0,26	4,71±0,13
58x375	25	70,1 ±2,7	10,5±0,28	6,80±0,27	4,33±0,24

Міцність вовни відповідала стандарту на мериносову вовну та в середній зоні штапелю була вищою у ярк лінії 517- 7,46 км розривної довжини, що більше ровесниць ліній 224 та 369 на 4,1 і 2,3% ($P > 0,95$). Різниці за показниками міцності вовни між типами підбору не встановлено, вона була в межах 7,28 - 7,36 км розривної довжини (табл.2).

Густина вовни, як важлива селекційна ознака, разом з довжиною вовни впливають на величину настригу та виходу чистого волокна. Так, показники густоти вовни у ярк в 15- місячному віці були вищі в поєднаннях тварин ліній: 369x224 - 5734 шт/см²; 369x369 - 5723 та 1577x224 - 5719 шт/см². Більш густу вовну мали ярки лінії 369 - 5729 шт/см², а також ярки від міжлінійного підбору - 5703 шт/см².

Таблиця 2 - Фізико-механічні властивості вовни ярк, $x \pm Sx$

Тип підбору	n	Тонина, мкм	Довжина, см	Міцність, км роз. довжини
Внутрішньолінійний				
224x224	17	20,9±0,39	12,7±0,32	7,35±0,17
517x517	6	20,9±0,52	12,6±0,76	7,46±0,21
227x227	13	21,7±0,70	13,0±0,27	7,29±0,14
375x375	14	20,2±0,35	12,9±0,40	7,34±0,18
369 x369	12	22,3±0,55	12,5±0,43	7,41±0,18
0058x2058	11	22,3±0,29	12,5±0,43	7,36±0,22
Міжлінійний				
224x369	10	21,2±0,49	13,5±0,49	7,49±0,19
517x22.7	6	20,4±0,33	12,2±0,29	8,1±0,21
375x224	14	21,8±0,73	12,8±0,32	7,31±0,24
369x375	10	21,1±0,62	13,5±0,45	7,38±0,19
0058x375	11	22,3±0,29	13,0±0,30	7,28±0,19

Висновки. Яркі лінії 224 за вовною продуктивністю вірогідно відрізнялися від ровесниць ліній 369 та 1577 за настригом вовни Яркі, внутрішньолінійного походження лінії 1577 відрізнялися від ровесниць ліній 224 та 369 за настригом немитої вовни, настригом чистої вовни, виходом чистої вовни, коефіцієнтом вовновості. Яркі лінії 1577 за фізико-механічними властивостями вовни перевершували своїх ровесниць ліній 224, 369 за довжиною вовни на 7,9 і 5,4% ($P > 0,99$), міцністю вовни відповідно - на 4,1 і 2,3%. Більш густу вовну мали яркі лінії 369 - 5729 шт/см², а також яркі між лінійного підбору - 5703 шт/см².

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Буркат В.Г. Селекція і генетика в тваринництві: стан, проблеми, перспективи / В.П. Буркат // Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів - 2003 - №1. - с. 37-55.
2. Гольцблат А.И. Новые подходы в селекции овец / А.И. Гольцблат // Овцы, козы, шерстяное дело. - 1996. - № 1. - с. 11-15.
3. Програма селекції асканійської тонкорунної породи овець України на 2003- 2010 роки. / [Литовченко А.М., Лісовий Ф.Г., Слесарев О.Ф. та ін.]; К.: 2003. - 40 с.
4. Вовченко Б.О. Удосконалення продуктивних ознак овець / Вовченко Б.О.- К.: Урожай, 1990.-117 с.
5. Результати розведення асканійської тонкорунної породи овець за 70 років: зб. Наук. Праць за матеріалами ІТСП «Асканія-Нова» / відп. В.М.Йовенко. - Нова Каховка: Навч. Кн... 2006. -2007 с.